

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de criteria voor de deelname aan en de uitsluiting van de bevolkingsonderzoeken naar kanker
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend voorontwerp van besluit geeft verdere uitvoering aan het nieuwe artikel 68/1, §1, tweede en derde lid, van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid. Meer bepaald regelt voorliggend voorontwerp de inwerkingtreding van het voormelde artikel 68/1 en verankert het de (bestaande) criteria voor deelname aan en uitsluiting van de bevolkingsonderzoeken naar kanker in regelgeving. De doelgroepen voor deelname en de uitsluitingscriteria worden bepaald voor de volgende bevolkingsonderzoeken:

- het Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker;
- het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker;
- het Bevolkingsonderzoek Borstkanker.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein welzijn, volksgezondheid en gezin, Preventief gezondheidsbeleid, vroegdetectie

Operationele doelstelling beleidsnota minister Caroline Gennez:

We organiseren kwaliteitsvolle bevolkingsonderzoeken: “We formuleren in 2025 ook een nieuwe gezondheidsdoelstelling voor de bevolkingsonderzoeken naar kanker. We bouwen hiervoor verder op de huidige gezondheidsdoelstelling met een duidelijke focus op participatie en kwaliteit in het bevolkingsonderzoek naar borst-, baarmoederhals- en dikkedarmkanker.”

De evaluatie van de voorgaande gezondheidsdoelstelling werd in maart 2024 gepresenteerd. Het actieplan van de nieuwe gezondheidsdoelstelling worden voorgesteld op een symposium in juni 2025.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën heeft haar advies gegeven op 8 april 2025.

Voorliggend voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 25-134 van 23 april 2025.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In opdracht van de Vlaamse Regering worden drie bevolkingsonderzoeken naar kanker georganiseerd:

- het Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker;
- het Bevolkingsonderzoek Borstkanker;
- het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker.

Deze bevolkingsonderzoeken zijn belangrijke initiatieven ter preventie van kanker, aanvullend op andere initiatieven van het preventief gezondheidsbeleid die gericht zijn op gezonde leefstijl, vaccinatie en milieugezondheidszorg.

Het doel van deze bevolkingsonderzoeken is om precursoren van kanker op te sporen en/of kanker in een zo vroeg mogelijk stadium te ontdekken met betere prognose en meer levenskwaliteit als gevolg. Ze dragen bij tot meer gezondheidswinst op populatieniveau en efficiënte organisatie van de gezondheidszorg. Hoe meer personen uit de doelgroep van een bevolkingsonderzoek deelnemen, hoe minder incidentie en morbiditeit,

Deze drie bevolkingsonderzoeken worden zo efficiënt en effectief mogelijk georganiseerd en richten zich op doelgroepen die op basis van leeftijd en geslacht een verhoogd risico hebben op de voormelde kankers. In bepaalde gevallen is een screening in het kader van een bevolkingsonderzoek echter niet aangewezen omwille van al bestaande opvolging in het diagnostisch circuit of medische redenen.

Voorliggend voorontwerp van besluit geeft uitvoering aan het nieuwe artikel 68/1, §1, van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (hierna: Preventiedecreet). De volledige doelgroepen van en de criteria tot uitsluiting van uitnodiging en deelname aan de bevolkingsonderzoeken naar kanker worden bepaald in voorliggend voorontwerp van besluit. Het betreft een verankering van de bestaande werking van de bevolkingsonderzoeken naar kanker.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel bevat enkele definities van begrippen die gebruikt worden in het besluit.

Artikel 2

Dit artikel regelt de volledige doelgroep voor het Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker. Het gaat om vrouwen van 25 tot en met 64 jaar, die wonen in het Nederlandse taalgebied (lees: daar gedomicilieerd zijn).

De volledige doelgroep wordt bepaald aan de hand van geslacht en leeftijd. Deze criteria zijn bepaald op basis van wetenschappelijk onderzoek (incl. gezondheidseconomische studies) en bestaande

richtlijnen die uitwijzen dat er voldoende gezondheidswinst te halen valt bij het screenen binnen deze leeftijdsgrenzen.

De wetenschappelijke onderbouwing, doelmatigheid en maatschappelijke relevantie zijn getoetst aan de criteria voor bevolkingsonderzoek, bedoeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende bevolkingsonderzoek in het kader van ziektepreventie.

Omdat de selectie en uitnodiging tijdig moeten kunnen gebeuren, bestaat de doelgroep waarvan gegevens verwerkt worden met het oog op de selectie en uitnodiging voor de bevolkingsonderzoeken uit vrouwen van 24 tot en met 64 jaar, die wonen in het Nederlandse taalgebied (lees: daar gedomicilieerd zijn).

De erkenning van mammografische eenheden en van organisaties die daar controle op uitvoeren, is geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2012 betreffende aspecten van het Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker.

Artikel 3

Dit artikel regelt de criteria op basis waarvan personen die deel uitmaken van de volledige doelgroep van het Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker toch uitgesloten kunnen worden van uitnodiging en deelname aan het Bevolkingsonderzoek Baarmoederhalskanker. De criteria hebben betrekking op het reeds opgevolgd worden binnen het diagnostisch circuit, het reeds hebben ondergaan van een screeningsonderzoek binnen het aangewezen screeningsinterval, of het ontbreken van het orgaan waarop gescreend wordt.

Net als de leeftijdsgrenzen, wordt het screeningsinterval bepaald door conclusies uit wetenschappelijk onderzoek waarbij de voor- en nadelen van frequentere of minder frequente screening op populatieniveau worden onderzocht.

Artikel 4

Dit artikel regelt de doelgroep voor het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker. Het gaat om mannen en vrouwen van 50 tot en met 74 jaar, die wonen in het Nederlandse taalgebied (lees: daar gedomicilieerd zijn).

De volledige doelgroep wordt bepaald aan de hand van geslacht en leeftijd. Deze criteria zijn bepaald op basis van wetenschappelijk onderzoek (incl. gezondheidseconomische studies) en bestaande richtlijnen die uitwijzen dat er voldoende gezondheidswinst te halen valt bij het screenen binnen deze leeftijdsgrenzen.

De wetenschappelijke onderbouwing, doelmatigheid en maatschappelijke relevantie zijn getoetst aan de criteria voor bevolkingsonderzoek, bedoeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende bevolkingsonderzoek in het kader van ziektepreventie.

Omdat de selectie en uitnodiging tijdig moeten kunnen gebeuren, bestaat de doelgroep waarvan gegevens verwerkt worden met het oog op de selectie en uitnodiging voor de bevolkingsonderzoeken uit personen van 49 tot en met 74 jaar, die wonen in het Nederlandse taalgebied (lees: daar gedomicilieerd zijn).

Artikel 5

Dit artikel regelt de criteria op basis waarvan personen die deel uitmaken van de volledige doelgroep van het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker toch uitgesloten kunnen worden van uitnodiging en deelname aan het Bevolkingsonderzoek Dikkedarmkanker.

De criteria hebben betrekking op het reeds opgevolgd worden of coloscopie gehad te hebben binnen het diagnostisch circuit, het reeds hebben ondergaan van een screeningsonderzoek binnen het aangewezen screeningsinterval, of het ontbreken van het orgaan waarop gescreend wordt.

Net als de leeftijdsgrenzen, wordt het screeningsinterval bepaald door conclusies uit wetenschappelijk onderzoek waarbij de voor- en nadelen van frequentere of minder frequente screening worden onderzocht.

Artikel 6

Dit artikel regelt de volledige doelgroep voor het Bevolkingsonderzoek Borstkanker. Het gaat om vrouwen van 50 tot en met 69 jaar, die in het Nederlandse taalgebied wonen (lees: daar gedomicilieerd zijn).

De volledige doelgroep wordt bepaald aan de hand van geslacht en leeftijd. Deze criteria zijn bepaald op basis van wetenschappelijk onderzoek (incl. gezondheidseconomische studies) en bestaande richtlijnen die uitwijzen dat er voldoende gezondheidswinst te halen valt bij het screenen binnen deze leeftijdsgrenzen.

De wetenschappelijke onderbouwing, doelmatigheid en maatschappelijke relevantie zijn getoetst aan de criteria voor bevolkingsonderzoek, bedoeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende bevolkingsonderzoek in het kader van ziektepreventie.

Omdat de selectie en uitnodiging tijdig moeten kunnen gebeuren, bestaat de doelgroep waarvan gegevens verwerkt worden met het oog op de selectie en uitnodiging voor de bevolkingsonderzoeken uit vrouwen van 49 tot en met 69 jaar, die wonen in het Nederlandse taalgebied (lees: daar gedomicilieerd zijn).

Artikel 7

Dit artikel regelt de criteria op basis waarvan personen die deel uitmaken van de volledige doelgroep van het Bevolkingsonderzoek Borstkanker toch uitgesloten kunnen worden van uitnodiging en deelname aan het Bevolkingsonderzoek Borstkanker. De criteria hebben betrekking op het reeds opgevolgd worden binnen het diagnostisch circuit, het reeds hebben ondergaan van een screeningsonderzoek binnen het aangewezen screeningsinterval, of het ontbreken van het orgaan waarop gescreend wordt.

Net als de leeftijdsgrenzen, wordt het screeningsinterval bepaald door conclusies uit wetenschappelijk onderzoek waarbij de voor- en nadelen van frequentere of minder frequente screening worden onderzocht.

Artikel 8

Dit artikel wijzigt de definitie van Vlaams Bevolkingsonderzoek Borstkanker, als vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2012. Meer bepaald wordt de definitie in het besluit van 16 maart 2012 aangepast om eventuele discrepanties weg te nemen ten aanzien van de definitie van "Bevolkingsonderzoek Borstkanker", vermeld in artikel 1 van het voorliggende voorontwerp van besluit.

Artikel 9

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van:

- Artikel 68/1 van het decreet van 21 november 2003;
- Voorliggend voorontwerp van besluit, dat uitvoering geeft aan artikel 68/1, §1, tweede en derde lid.

Artikel 10

Dit artikel regelt de verdere uitvoering van het voorliggende voorontwerp van besluit en delegeert die aan de Vlaamse minister, bevoegd voor de gezondheids- en woonzorg.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen nieuwe budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid, gezien het louter voorziet in de reglementaire verankering van de doelgroepen en uitsluitingscriteria voor de bestaande bevolkingsonderzoeken naar kanker.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Na de eerste principiële goedkeuring van voorliggend voorontwerp van besluit, wordt het ter advies voorgelegd aan de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en aan de VTC.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de criteria voor de deelname aan en de uitsluiting van de bevolkingsonderzoeken naar kanker;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten:
 - a) over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en gezin in te winnen met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
 - b) over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie in te winnen met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ